

การพัฒนาแบบการสอนเพลงไทยโยธวาทิต โดยการถ่ายทอดของ
พันโทวิชิต โห้ไทย (ศิลปินแห่งชาติ) เป็นต้นแบบ

THE DEVELOPMENT OF AN INSTRUCTIONAL MODEL FOR WIND BAND'S
THAI TRADITIONAL MUSIC USING TRANSMISSION OF LT.COL.,
WICHIT HO-THAI (NATIONAL ARTIST) AS A ROLE MODEL

ศุภศิระ ทวีชัย¹ และ รัชชานนท์ ยิ้มระยัย²

Supasira Tawichai and Ratchanon Yimrayub

Article History

Received: 05-03-2023; Revised: 12-04-2023; Accepted: 12-04-2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการถ่ายทอดเพลงไทยโยธวาทิตของพันโทวิชิต โห้ไทย (ศิลปินแห่งชาติ) 2) พัฒนาแบบการสอนเพลงไทยโยธวาทิตสำหรับนักศึกษาวงดุริยางค์เครื่องลม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี โดยใช้รูปแบบการสอนแบบ KDA model เป็นฐานโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์และการวิเคราะห์เอกสาร

ผลการวิจัยพบว่า

1. การถ่ายทอดเพลงไทยโยธวาทิตของพันโทวิชิต โห้ไทย (ศิลปินแห่งชาติ) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ 1) ขั้นเตรียมสอน เป็นการเลือกบทเพลงและเทคนิคการบรรเลงให้เหมาะสมกับผู้เรียน 2) ขั้นสอน เป็นการเตรียมความพร้อมก่อนการบรรเลง การสอนแยกในแต่ละกลุ่มเครื่องดนตรี และการสอนบรรเลงรวมวง 3) การสรุป และให้ผลสะท้อนกลับ เป็นการสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ และให้ผลสะท้อนกลับ เพื่อการปรับปรุงและพัฒนา รวมถึงการเตรียมตัวในครั้งต่อไป
2. รูปแบบการสอนเพลงไทยโยธวาทิตสำหรับนักศึกษาวงดุริยางค์เครื่องลม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ประกอบด้วย 8 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การสอบถามและออกแบบการเรียนรู้ร่วมกับผู้เรียน 2) การกำหนดเนื้อหา และวางแผนการเรียนการสอน 3) การศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับบทเพลงไทยโยธวาทิต 4) การศึกษาบทเพลง และเตรียมความพร้อมก่อนการเรียน 5) การฝึกบรรเลงบทเพลงไทยโยธวาทิต 6) การประเมินผลระหว่างการฝึกซ้อม และให้คำแนะนำในการฝึกซ้อม 7) การฝึกซ้อมเพื่อเตรียมบรรเลงในโอกาสต่าง ๆ และ 8) การแสดงดนตรีในโอกาสต่าง ๆ

¹⁻² อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรีศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

Lecturer, Department of Music Education, Faculty of Humanities and Social Sciences, Rambhai Barni Rajabhat University

E-mail: supasira.t@rbru.ac.th *Corresponding Author

ซึ่งรูปแบบการสอนเพลงไทยโยธวาทิตโดยการถ่ายทอดของพันโทวิชิต โห้ไทย (ศิลปินแห่งชาติ) เน้นการพัฒนาศักยภาพทางดนตรีของผู้เรียนเป็นสำคัญ ตามระดับความสามารถและเครื่องดนตรีที่ใช้ในการบรรเลง เน้นความรู้ ควบคู่กับหลักการบรรเลงที่ถูกต้อง โดยมีคุณธรรมเป็นพื้นฐานสำคัญ ก่อให้เกิดการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การสอนวงโยธวาทิต; เพลงไทย; พันโทวิชิต โห้ไทย

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the transmission of Wind band's Thai traditional music by Lt. Col. Wichit Hothai (National Artist), and 2) to develop an instructional model for Wind band's Thai traditional music for wind students, Faculty of Humanities and Social Sciences, Rambhai Barni Rajabhat University based on the KDA model. The research employed the qualitative approach by using document analysis, an in-depth interview method.

The results of the research found that:

1. The transmission of Wind band's Thai traditional music by Lt. Col. Wichit Hothai (National Artist) consisted of 3 main steps: 1) The preparatory stage: the selection of songs and playing techniques that were suitable for the students. 2) The teaching stage: the preparation before playing; teaching separately for each instrument group and ensemble teaching. 3) Summarizing and giving feedback: a summary of knowledge, and giving feedback for improvement and development including the preparation for the next time.

2. An instructional model for wind students, Faculty of Humanities and Social Sciences, Rambhai Barni Rajabhat University consisted of 8 steps: 1) inquiry and learning design with learners, 2) content determination and planning for teaching, 3) a study of theories related to Wind band's Thai traditional music, 4) a study of the songs, and preparation before learning, 5) practice of playing Wind band's Thai traditional music, 6) assessment during the rehearsal, and advancing on rehearsal, 7) rehearsals to prepare for playing on various occasions, and 8) musical performances on various occasions.

An instructional model for wind band using transmission of Lt. Col. Wichit Hothai (National Artist) focused on the development of students' musical potential according to skill levels and musical instruments used in playing, emphasizing knowledge along with correct playing principles based on morality, leading effective teaching and learning management.

Keywords: Wind band teaching; Thai songs; LT.COL.Wichit Ho-Thai

1. บทนำ

ในสังคมและวัฒนธรรมของประเทศไทย ดนตรีไทย ถือได้ว่าเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์อันทรงคุณค่า จนกลายเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติมาหลายยุคสมัยดังที่ อุทิศ นาคสวัสดิ์ (2546) กล่าวว่า ดนตรีไทยนี้เป็นของวิเศษ พิสดาร แปลกกว่าดนตรีชาติใดในโลก เป็นของที่มีบุคลิกลักษณะ และมีหลักเกณฑ์ของเราโดยเฉพาะ จากข้อความดังกล่าวทำให้เห็นว่า ดนตรีไทย มีเอกลักษณ์ที่โดดเด่นเฉพาะตัว การที่มีดนตรีไทยเป็นดนตรีประจำชาตินั้น ทำให้ดนตรีไทยเข้ามามีบทบาทในการรับใช้บริบททางสังคมตั้งแต่สมัยสุโขทัย จวบจนกระทั่งกรุงรัตนโกสินทร์ อย่างต่อเนื่องผ่านกระบวนการคิด การสร้างสรรค์ จนกระทั่งพัฒนารูปแบบให้เข้ากับยุคสมัยนั้น

กระบวนการคิด การสร้างสรรค์ และพัฒนาการของวัฒนธรรมทางดนตรีของไทยได้ถูกพัฒนา มีการผสมผสานระหว่างดนตรีต่างวัฒนธรรม และปรับตัวเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัด ในยุครัตนโกสินทร์ ช่วงรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวที่ได้รับอิทธิพลของวัฒนธรรมจากชาติตะวันตกที่เข้ามามีบทบาทต่อการเปลี่ยนแปลงของประเทศอยู่หลายด้าน รวมถึงอิทธิพลทางด้านวัฒนธรรมทางดนตรีของชาติตะวันตกที่นำเข้ามาเผยแพร่ในครั้งนั้นด้วย

วัฒนธรรมทางดนตรีของชาติตะวันตกที่ได้เข้ามามีบทบาทในช่วงรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ส่วนใหญ่มีความเกี่ยวข้องกับสังคมทางด้านการทหารเป็นอย่างมาก จากการใช้ดนตรีเพื่อการเดินแถว และการคำนับ ซึ่งวงดนตรีที่บรรเลงนั้นเป็นวงขนาดเล็ก ใช้เครื่องดนตรีที่เป็นแตร โดยมีผู้บรรเลงเป็นทหารเกณฑ์ฝึกหัด ซึ่งถูกฝึกการบรรเลงเป็นแบบแผนแบบฝรั่งโดยครูฝึกชาวอังกฤษ และถูกเรียกชื่อวงดนตรีนี้ว่า “กองแตรวง” กองแตรวง ถูกใช้ในการทหารเรื่อยมาจนถึงในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว กองแตรวง ถูกเปลี่ยนบทบาทจากการรับใช้ในการทหารถูกปรับให้มาใช้ในราชสำนักเนื่องจากวงดนตรีนี้สามารถบรรเลงบทเพลงแบบตะวันตกและบทเพลงไทยได้เป็นอย่างดีด้วยเหตุนี้จึงทำให้ชื่อเรียกจาก กองแตรวง เป็น “กองแตรวงมหาดเล็ก” จากการบรรเลงได้ทั้งเพลงแบบตะวันตกและเพลงไทย วงดนตรีนี้จึงเป็นที่นิยมและแพร่หลายในหมู่ของทหาร จนทำให้กรมกองของทหารมี กองแตรวง เป็นของตนเองและถูกเรียกชื่อที่แตกต่างกันออกไป

กองแตรวง และกองแตรวงมหาดเล็ก นิยมถูกเรียกน้อยลงไปในสมัยของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว โดยพระองค์ได้ทรงบัญญัติศัพท์ชื่อเรียกของวงต่าง ๆ ให้ตรงกับประเภทของการนำดนตรีมาใช้ โดยคำแรกที่นำมาบัญญัติขึ้นคือคำว่า “ดุริยางค์” ซึ่งหมายถึงวงดนตรีที่ใช้สำหรับการนั่งบรรเลง ต่อมาคำที่ถูกบัญญัติขึ้นอีกหนึ่งคำโดยครูมนตรี ตราโมท นั้นคือคำว่า “โยธวาทิต” เป็นคำที่ใช้ดนตรีสำหรับกิจกรรมด้านทหารในการเดินขบวนและการเดินสวนสนาม

วงโยธวาทิต ของไทยเริ่มพัฒนาและเปลี่ยนแปลงให้เห็นอย่างเด่นชัด โดยการฝึกให้ นักดนตรีสากลนั้นเรียนรู้วิธีในการอ่านโน้ต เขียนโน้ตและการเรียบเรียงเสียงประสานให้เป็นระเบียบแบบแผนอย่างชาติตะวันตก บุคคลที่เป็นผู้ฝึกสอน และทำให้วงโยธวาทิตของไทยก้าวหน้าไปมาก คือ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ เจ้าฟ้าบริพัตรสุขุมพันธุ์ กรมพระนครสวรรค์วรพินิตหรือเป็นที่รู้จักกันในนามของ “ทูลกระหม่อมบริพัตร” ทูลกระหม่อมบริพัตรจึงเป็นผู้มีบทบาทหน้าที่ในการเป็นผู้ฝึกสอนให้นักดนตรีให้เรียนดนตรีแบบตะวันตกคนแรกในประเทศไทย

การเริ่มมีการเรียนการสอนดนตรีแบบตะวันตกอย่างมีแบบแผนจึงเริ่มต้นขึ้นในระบบการศึกษาของไทยในสมัยนี้จากระบบการสอนด้านวงโยธวาทิตทั้งด้านทฤษฎีและด้านปฏิบัติมีแบบแผนมากขึ้นทำให้การสอนดนตรีตะวันตกในรูปแบบวงโยธวาทิตจึงได้เริ่มพัฒนาและจัดการเรียนการสอนทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จนถึงระดับอุดมศึกษาและสามารถปรับเปลี่ยนการใช้ดนตรีเพื่อการรับใช้กิจการของทหารมาเป็นการใช้ดนตรีในกิจกรรมของชุมชนและสังคมเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน (ศุภศิระ ทวีชัย, 2556)

ปัจจุบันเพลงไทยเดิมที่ถูกนำมาเรียบเรียงเสียงประสานใหม่และบรรเลงสำหรับวงโยธวาทิตนั้นไม่ได้ถูกนำมาบรรเลงบ่อยครั้งเหมือนในอดีต คงมีเพียงบางบทเพลงเท่านั้นที่มีบทบาทในการรับใช้สังคม เช่น เพลงมหาชัย และเพลงมหาฤกษ์ ซึ่งล้วนแต่เป็น

เพลงที่นำมาจากเพลงไทยเดิม หรือ การนำเพลงไทยเดิมมาเรียบเรียงใหม่เพื่อใช้ในกิจกรรม การแข่งขันวงโยธวาทิตในระยะเวลาเพียงสั้น ๆ เท่านั้น อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันมีศิลปินทางด้านดนตรีท่านหนึ่งที่เป็นผู้นิยมนำเพลงไทยเดิมมาเรียบเรียงและบรรเลงสำหรับวงโยธวาทิตอยู่เรื่อยมา ศิลปินแห่งชาติท่านนั้น คือ พันโทวิชิต โห้ไทย

พันโทวิชิต โห้ไทย หรือที่เรียกกันติดปากว่า ครูวิชิต โห้ไทย ถือเป็นศิลปินดนตรีที่มีทักษะความรู้ และมีความเชี่ยวชาญทางด้านดนตรีทั้ง 2 วัฒนธรรม กล่าวคือ วัฒนธรรมดนตรีไทย จากการศึกษาดนตรีไทยเดิมกับครูดนตรีไทยหลายท่านอย่างจริงจัง และวัฒนธรรมดนตรีตะวันตก จากการที่พันโทวิชิต โห้ไทย ได้ศึกษาเล่าเรียนทั้งทฤษฎี และการฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรีตะวันตก และเข้ารับราชการในกองดุริยางค์ทหารบก ทำให้พันโทวิชิต โห้ไทย ได้นำทักษะและความรู้ของดนตรีทั้ง 2 วัฒนธรรมนี้ มาปรับใช้ผสมผสานกันอย่างเป็นขั้นตอน จากการที่พันโทวิชิต โห้ไทย ได้รับองค์ความรู้ของวัฒนธรรมดนตรีของทั้ง 2 วัฒนธรรมนี้ ทำให้พันโทวิชิต โห้ไทย เป็นทั้งศิลปินดนตรีที่ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติให้เป็นศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (ดนตรีไทย-โยธวาทิต) ในปี พ.ศ. 2555 นอกจากจะเป็นศิลปินทางด้านดนตรีแล้ว ในอีกหนึ่งบทบาทพันโทวิชิต โห้ไทย ยังเป็นครูผู้ถ่ายทอดวิชาความรู้ในด้านทักษะการปฏิบัติเพลงไทยโยธวาทิต ทั้งในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จนถึงระดับอุดมศึกษา เป็นการสอนทักษะการบรรเลงเพลงไทยโยธวาทิต ให้เป็นไปตามแบบแผน มีความไพเราะและสอดคล้องความคิดสร้างสรรค์ทางดนตรีได้เป็นอย่างดี ถือเป็นองค์ความรู้ทางดนตรีซึ่งสำคัญต่อเยาวชนในประเทศชาติ

ในลักษณะการถ่ายทอดของพันโทวิชิต โห้ไทย นั้นเป็นการมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจนเกิดองค์ความรู้ที่ชัดเจนทางดนตรี ซึ่งผู้เรียนจะได้รับความรู้ทางทฤษฎีดนตรี เป็นพื้นฐานในการนำไปประยุกต์กับการปฏิบัติดนตรีที่ถูกต้อง รวมถึงมีเจตคติที่ดีต่อการเล่นดนตรี ซึ่งครูได้ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งยังปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ผู้เรียน ซึ่งการที่ได้ให้ผู้เรียนได้รับความรู้ทางด้านดนตรีที่ถูกต้องมีทักษะปฏิบัติทางดนตรีที่ดี และมีเจตคติที่ดีทางด้านดนตรีนั้น สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายทางการเรียนรู้ของบลูมทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ 1.พุทธิพิสัย (Cognitive Domain) เป็นเรื่องของการพัฒนาทางด้านสติปัญญาความรู้ 2. จิตพิสัย (Affective Domain) มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความรู้สึก เจตคติ ค่านิยม คุณธรรม และจริยธรรมที่พึงประสงค์ และ 3. ทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) เป็นการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับการพัฒนาทักษะทางกายให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงานแต่ละชนิด (Bloom, 1956 อ้างถึงใน จีรกานต์ สิริกวิณกอบกุล, 2563) โดยจุดมุ่งหมายทางการเรียนรู้ทั้ง 3 ด้านนี้ เป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะในด้านวิชาชีพดนตรี รวมถึงทักษะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นทางวิชาชีพดนตรีนอกจากนี้การถ่ายทอดของพันโทวิชิต โห้ไทยยังสอดคล้องกับระบบการศึกษาในปัจจุบัน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Child Center Learning) โดยการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ การจัดการเรียนรู้ที่คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของผู้เรียน โดยครูผู้สอนหรือผู้จัดการเรียนรู้ หารูปแบบวิธีการที่เหมาะสมกับผู้เรียน ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้มากที่สุด ครูและผู้เรียนต้องร่วมกันจัดการเรียนรู้ และสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ ร่วมกัน (สุรพล เอี่ยมอุทรพิทย์, 2552) การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น ได้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้ด้วยตนเอง ผ่านสื่อและวิธีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายตามความสนใจของผู้เรียน โดยมีครูเป็นผู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในด้านการเรียนการสอน มีสื่อการเรียนรู้และวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมต่อเนื้อหาการเรียนรู้ หรือความสนใจของผู้เรียน และสามารถพัฒนาผู้เรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ

จากงานวิจัยของพิม แสนบุญศิริ และคณะ (2561) พบว่า วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วย KDA โมเดลช่วยให้นักศึกษามีความคงทนในการเรียนรู้ และผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาหลังสำเร็จการเรียนในกลุ่มวิชาปฏิบัติที่ใช้การจัดการเรียนการสอนด้วย KDA โมเดลพบว่า มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด คะแนนเฉลี่ย 4.93 (SD. = 0.25) ผู้วิจัยจึงได้นำรูปแบบการสอนแบบ KDA model มาปรับใช้ในการพัฒนารูปแบบการสอนเพลงไทยโยธวาทิตเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่ดีในการเรียนการสอน

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีความประสงค์ที่จะทำวิจัยเรื่อง “พัฒนารูปแบบการสอนเพลงไทยโยธวาทิต โดย การถ่ายทอดของพันโทวิชิต โห้ไทย (ศิลปินแห่งชาติ) เป็นต้นแบบ” เพื่อเป็นการศึกษาการถ่ายทอดเพลงไทยโยธวาทิตของพัน โทวิชิต โห้ไทย และนำมาพัฒนารูปแบบการสอนเพลงไทยโยธวาทิตสำหรับนักศึกษาวงดุริยางค์เครื่องลมคณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เพื่อเป็นการพัฒนาศักยภาพทางดนตรีของผู้เรียน โดยที่รูปแบบการสอนนี้สามารถ นำไปปรับใช้กับผู้เรียนดนตรีในสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ เพื่อพัฒนาทักษะการปฏิบัติวงโยธวาทิต และรูปแบบการสอนเพลงไทยโย ธวาทิตนี้ เป็นส่วนหนึ่งในการจัดการเรียนการสอนให้ประสิทธิภาพ และเป็นการเผยแพร่ดนตรีไทยซึ่งเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอัน ดิถีงามของชาติให้คงอยู่กับเยาวชนสืบไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการถ่ายทอดเพลงไทยโยธวาทิตของพันโทวิชิต โห้ไทย (ศิลปินแห่งชาติ)
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนเพลงไทยโยธวาทิตสำหรับนักศึกษาวงดุริยางค์เครื่องลม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี โดยใช้รูปแบบการสอนแบบ KDA model เป็นฐาน

3. การทบทวนวรรณกรรม

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

การสอนแบบ KDA Model

การสอนรูปแบบ KDA โมเดล หมายถึง รูปแบบการสอนที่คณะผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการ เรียนการสอน โดยใช้กระบวนการสอน 3 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นความรู้ ขั้นฝึกหัด และขั้นลงมือปฏิบัติในสถานการณ์จริง (พิมพ์ แสน บุญศิริ และคณะ, 2561) ดังนี้

1. K : Know ขั้นความรู้ เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนจะศึกษาประเด็นเนื้อหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับรายวิชาที่เรียน อ้างอิงข้อมูล อย่างถูกต้อง สะท้อนความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า ถ่ายทอดความรู้ผ่านการนำเสนอหน้าชั้นเรียน
2. D : Drills ขั้นฝึกหัด เป็นขั้นที่ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้จากขั้น K มาแลกเปลี่ยนกับผู้สอนเพื่อออกแบบ การฝึกซ้อมทักษะ ซ้ำ ๆ ทั้งนี้รูปแบบการฝึกทักษะสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามเนื้อหาวิชานั้น ๆ
3. A : Action ขั้นปฏิบัติในสถานการณ์จริง เป็นขั้นที่มีความจำเป็นอย่างมาก ผู้สอนจะต้องคัดเลือกหรือจัดหา พื้นที่สำหรับปฏิบัติงานจริงให้กับผู้เรียน โดยผู้สอนจะเป็นผู้สังเกต(Observers) และอาจให้ความช่วยเหลือในกรณีที่ผู้เรียน เกิดปัญหา

พันโทวิชิต โห้ไทย (ศิลปินแห่งชาติ)

พันโทวิชิต โห้ไทย เป็นบุคคลท่านหนึ่งที่มีชื่อเสียงและมีความรู้ ความสามารถ ทักษะ เฉพาะทาง โดยเฉพาะทาง ดนตรีแบบ ตะวันตก (ดนตรีสากล) หรือแม้กระทั่งดนตรีของไทย (ดนตรีไทยเดิม) ซึ่งความสามารถที่กล่าวมาข้างต้น เกิดจากการใฝ่หาความ รู้รวมถึงประสบการณ์ที่พันโทวิชิตโห้ไทยที่ได้รับ ในระหว่างการศึกษาที่โรงเรียนดุริยางค์ทหารบก ตลอดจนช่วงชีวิตระหว่าง การรับราชการ ในด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะทางด้านดนตรีทั้งสองวัฒนธรรมนี้ ทำให้พันโทวิชิต โห้ไทย ได้สร้างสรรค์ผลงาน เพลงทางด้านดนตรีไทยวงโยธวาทิตเป็นจำนวนมากมาย ทั้งนี้ยังช่วยเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของไทยให้ดำรงอยู่อยู่กระทั่งการ พัฒนาผลงานสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่อง โดยพันโทวิชิต โห้ไทย (ศุภศิระ ทวีชัย, 2556)

การสอนปฏิบัติดนตรีและวงโยธวาทิต

ผู้วิจัยได้นำหลักการสอนดนตรีของณรุทธ์ สุทธจิตต์ (2561) มาประยุกต์ใช้ในการสอนวงโยธวาทิต ซึ่งเน้นการปฏิบัติทักษะทางดนตรี โดยในการสอนทักษะดนตรีแต่ละเครื่องมือ ย่อมมีเทคนิควิธีสอนหรือกลวิธีการสอนแตกต่างกันไปตามความเฉพาะของเครื่องมือนั้น ๆ แต่หลักการสอนโดยทั่วไปจะมีลักษณะเหมือนกัน สามารถนำหลักการทั่วไปไปประยุกต์ใช้ได้ หรือนำไปพัฒนาให้เหมาะสมกับการสอนทักษะดนตรีเฉพาะเครื่องมือต่อไป ซึ่งหลักการนี้ไม่เพียงแต่ใช้ในการเรียนการสอนทักษะดนตรีระดับอุดมศึกษาเท่านั้น แต่สามารถใช้กับการเรียนทักษะดนตรีในทุกระดับ โดยมีการปรับใช้ตามความเหมาะสม หลักการสอนนั้น ประกอบด้วย 7 ประเด็น ได้แก่ 1) เสียงก่อนสัญลักษณ์ 2) ความถูกต้องและความไพเราะ 3) ความมีดนตรีการ 4) ทักษะการฝึกซ้อม 5) ทักษะการแสดง 6) การประเมินผลตนเอง 7) การแก้ไขปรับปรุงและการพัฒนาทักษะ

นอกจากหลักการทั่วไปดังกล่าวแล้ว ในเรื่องสาระหรือเนื้อหาที่ใช้ในการสอนควรประกอบไปด้วยสาระหรือเนื้อหาดังต่อไปนี้คือ บทเพลง แบบฝึกหัด : บันไดเสียง เทคนิค การนั่ง การใช้กล้ามเนื้อ ลักษณะและคุณสมบัติของเครื่องดนตรี การอ่านโน้ต การเล่นโดยการฟัง การเล่นโดยสร้างสรรค์ การฝึกสอดประสาน การวิเคราะห์เพลง ทฤษฎีดนตรี และประวัติดนตรี

กระบวนการเรียบเรียงเพลงไทยสำหรับวงโยธวาทิต

กระบวนการในการเรียบเรียงบทเพลงไทยเดิม ขึ้นมานั้น พันโทวิชิต ให้อย่าง ยังคงยึดสำนวน รูปแบบ และเอกลักษณ์ดั้งเดิมของดนตรีไทยไว้อย่างเป็นแบบแผน และนำมาเรียบเรียงใหม่ให้อยู่ในรูปพรรณแบบโพลีโฟนิก (Polyphonic Texture) ประกอบด้วย 3 กระบวนการ (ศุภศิระ ทวีชัย, 2556) ดังนี้

(1) กระบวนการคัดสรรบทเพลง เป็นการนำบทเพลงไทยที่ถูกคัดสรรมาเพื่อที่นำมาเรียบเรียงเสียงประสานใหม่เพื่อบรรเลงโดยใช้รูปแบบวงโยธวาทิตนั้น พันโทวิชิต ให้อย่าง ได้ยึดถือถึงความเหมาะสมตามวาระ และโอกาสที่จะนำบทเพลงมาเรียบเรียงเพื่อบรรเลง

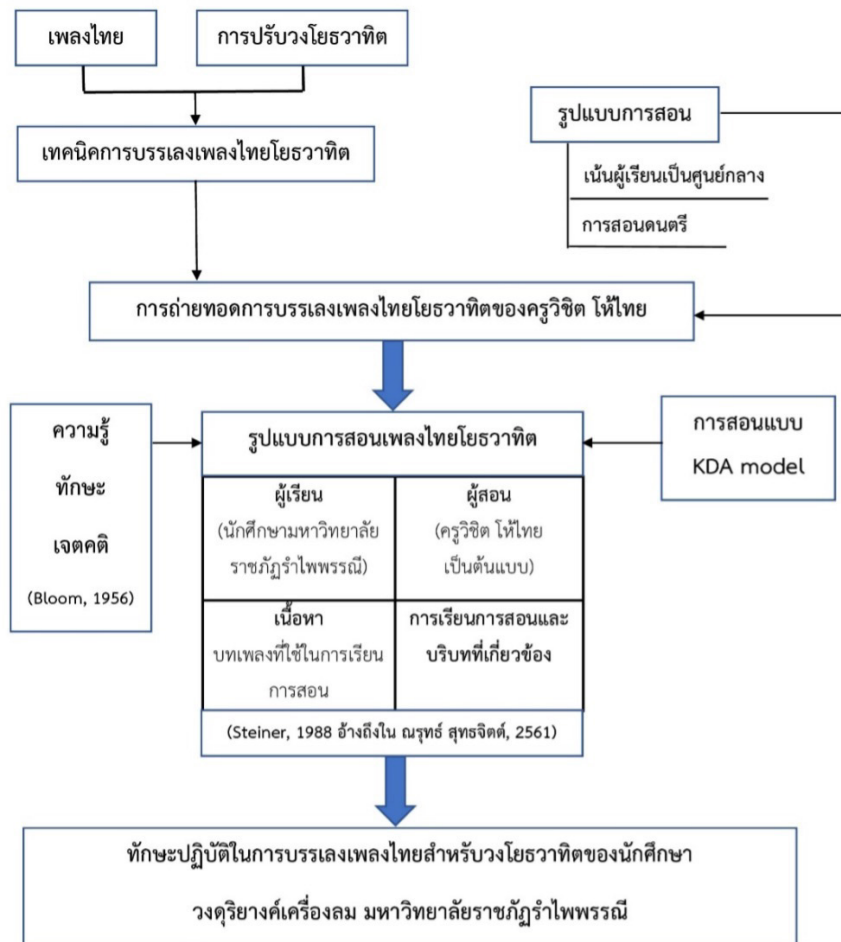
(2) กระบวนการจัดกลุ่มเครื่องดนตรีที่ใช้ในวงโยธวาทิต เป็นการจัดกลุ่มของเครื่องดนตรีแบบตะวันตกแทนเครื่องดนตรีไทยเดิม เพื่อใช้ในการ เรียบเรียงเพลงของพันโทวิชิต ให้อย่าง นั้น กล่าวว่า ท่านได้ให้ความสำคัญ และคำนึงถึงเรื่องช่วงเสียงของเครื่องดนตรีทั้งสองประเภท โดยจัดกลุ่มแทนในลักษณะของช่วงเสียงที่คล้ายคลึงและเหมาะสมกันตามระดับของช่วงเสียง 3 ช่วงเสียง ได้แก่ ช่วงเสียงสูง ช่วงเสียงกลาง และช่วงเสียงต่ำ

(3) กระบวนการเรียบเรียงเสียงประสาน ประกอบด้วย การศึกษากระบวนการเรียบเรียงด้านทำนอง การศึกษากระบวนการเรียบเรียงด้านจังหวะ การศึกษากระบวนการเรียบเรียงด้านเสียงประสาน และการศึกษากระบวนการเรียบเรียงด้านประโยคเพลง

4. กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1

กรอบแนวคิด

5. ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในลักษณะการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากการวิเคราะห์เอกสาร การสัมภาษณ์ และการใช้แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งวิธีดำเนินการวิจัยตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ 1) พันโทวิชิต ใหไทย (ศิลปินแห่งชาติ) 2) ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านวงโยธวาทิต และด้านดนตรีไทย จำนวน 3 คน และ 3) นักศึกษาวงดุริยางค์เครื่องลมคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จำนวน 10 คน

2. ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยมุ่งศึกษา 2 ประเด็นหลักได้แก่ 1) การศึกษาการถ่ายทอดการบรรเลงเพลงไทยสำหรับวงโยชวาทิตของพันโทวิชิต ให้อยู่ไทย (ศิลปินแห่งชาติ) ในประเภทเพลงโหมโรง เพลงเถา และเพลงระบำ โดยศึกษาเทคนิคการบรรเลงเพลงไทยสำหรับเครื่องดนตรีในวงโยชวาทิต และหลักการปรับวงโยชวาทิต 2) ศึกษาบริบทที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนวงโยชวาทิต สำหรับนักศึกษาวงดุริยางค์เครื่องลมคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี รูปแบบการสอนดนตรี ทฤษฎีดนตรีและทักษะปฏิบัติดนตรีที่เกี่ยวข้องกับเพลงไทยโยชวาทิต และแนวคิดทฤษฎีรูปแบบการสอนแบบ KDA model เพื่อนำมาปรับใช้ในการพัฒนารูปแบบการสอนเพลงไทยโยชวาทิตสำหรับนักศึกษาวงดุริยางค์เครื่องลมคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบวิเคราะห์เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดเพลงไทยโยชวาทิตของพันโทวิชิต ให้อยู่ไทย (ศิลปินแห่งชาติ) การพัฒนารูปแบบการสอน และบริบทการเรียนการสอน

3.2 แบบสัมภาษณ์พันโทวิชิต ให้อยู่ไทย (ศิลปินแห่งชาติ)

3.3 แบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านวงโยชวาทิต และด้านดนตรีไทย

3.4 แบบสัมภาษณ์นักศึกษาวงดุริยางค์เครื่องลมคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากแบบวิเคราะห์เอกสาร และแบบสัมภาษณ์

4.2 นำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล และข้อมูลสรุปลักษณะการถ่ายทอดเพลงไทยโยชวาทิตของพันโทวิชิต ให้อยู่ไทย (ศิลปินแห่งชาติ) มาพัฒนารูปแบบการสอนเพลงไทยโยชวาทิตสำหรับผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาโดยใช้รูปแบบการสอนแบบ KDA model เป็นฐาน

4.3 ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการสอนโดยผู้เชี่ยวชาญทางด้านวงโยชวาทิต ด้านดนตรีไทย และด้านดนตรีศึกษา จำนวน 3 ท่าน

4.4 ปรับปรุงคุณภาพของรูปแบบการสอนตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ และแบบวิเคราะห์เอกสาร โดยวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย (Analytic Induction) สร้างข้อสรุป และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในลักษณะพรรณนาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ (Descriptive Analysis)

6. การยื่นขอพิจารณาจริยธรรมในมนุษย์

งานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการยื่นเสนอเพื่อขอรับการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ต่อคณะกรรมการ พิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี (Rambhai Barni Rajabhat University Institutional Review Board) ก่อนที่จะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยกับกลุ่มตัวอย่าง และได้รับเอกสารรับรองผลการพิจารณาจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ เมื่อวันที่ 19 เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2564 ใบรับรองเลขที่ IRB-05/2564

6. ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้สรุปผลการศึกษาเป็น 2 ประเด็นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. การถ่ายทอดเพลงไทยโยชวาทิตของพันโทวิชิต ให้อยู่ไทย (ศิลปินแห่งชาติ)

ขั้นตอนการถ่ายทอดเพลงไทยโยชวาทิตของพันโทวิชิต ให้อยู่ไทย (ศิลปินแห่งชาติ) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนหลัก ได้แก่

1) ขั้นเตรียมสอน เป็นการเลือกบทเพลงและเทคนิคการบรรเลงให้เหมาะสมกับผู้เรียน 2) ขั้นสอน เป็นการเตรียมความพร้อมก่อน

การบรรเลง การสอนแยกในแต่ละกลุ่มเครื่องดนตรี และการสอนบรรเลงรวมวง 3) การสรุป และให้ผลสะท้อนกลับ เป็นการสรุปสิ่งที่ได้เรียนรู้ และให้ผลสะท้อนกลับ เพื่อการปรับปรุงและพัฒนา รวมถึงการเตรียมตัวในครั้งต่อไป

โดยในการเรียนการสอนเพลงไทยโยธวาทิตในรูปแบบวงดุริยางค์เครื่องลม ประกอบด้วยขั้นตอน 3 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นการเตรียมตัว 2) ขั้นตอนการปฏิบัติ และตรวจสอบความถูกต้อง และ 3) ขั้นตอนหลังการฝึกซ้อม มีรายละเอียดดังนี้

1) ขั้นการเตรียมตัว

- เตรียมความพร้อมของร่างกาย ลมในการเป่า และการใช้กำพวด
- ร้องโน้ตจากแบบฝึกหัดจากการฟัง
- ปฏิบัติทักษะการไล่บันไดเสียงที่ใช้ในบทเพลง
- ปฏิบัติทักษะเทคนิคที่อยู่ในบทเพลง เช่น แบบฝึกหัดลมยาว แบบฝึกหัดการออกเสียง แบบฝึกหัดการผสมเสียง
- ฟังบทเพลงต้นฉบับ
- ตั้งเสียงก่อนการบรรเลง

2) ขั้นตอนการปฏิบัติ และตรวจสอบความถูกต้อง

- บรรเลงตั้งแต่ต้นจนจบบทเพลง เพื่อให้เห็นโครงสร้างของบทเพลง
- ศึกษาแนวทำนองหลักจากการบรรเลงเครื่องดนตรีแต่ละเครื่องที่อยู่ในบทเพลง
- กลุ่มเครื่องแนวประสานเสียงบรรเลงทั้งหมด เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของเสียงประสาน
- กลุ่มเครื่องเสียงเบส บรรเลงพร้อมกับ กลุ่มเครื่องแนวดำเนินทำนอง
- กลุ่มเครื่องบรรเลงทำนอง กลุ่มแนวประสาน และกลุ่มแนวเบส บรรเลงพร้อมกัน
- กลุ่มเครื่องกระทบเข้ามาบรรเลงเป็นกลุ่มสุดท้าย
- ปรับและตรวจสอบความสมดุลเสียงอีกรอบหลังจากบรรเลงไปแล้ว
- ปฏิบัติทักษะการไล่บันไดเสียงที่ใช้ในบทเพลงอีกครั้งหลังจากการเตรียมตัว

3) ขั้นตอนหลังการฝึกซ้อม

- การผ่อนคลายกล้ามเนื้อหลังจากการฝึกปฏิบัติรวมวง
- สอบถามปัญหาจากจากฝึกและการปฏิบัติจากการบรรเลง
- มอบหมายงานที่ต้องแก้ไขเพื่อตรวจสอบในท่อนเพลงที่ยังบรรเลงไม่สมบูรณ์

ผู้วิจัยได้นำขั้นตอนเหล่านี้ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนารูปแบบการสอนเพลงไทยโยธวาทิตสำหรับนักศึกษาวงดุริยางค์เครื่องลม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี โดยคำนึงถึงบริบทของผู้เรียนและสถานศึกษา

2. รูปแบบการสอนเพลงไทยโยธวาทิตสำหรับนักศึกษาวงดุริยางค์เครื่องลม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

รูปแบบการสอนเพลงไทยโยธวาทิต ประกอบด้วย 8 ขั้นตอน ได้แก่

- 1) การสอบถามและออกแบบการเรียนรู้ร่วมกับผู้เรียน
- 2) การกำหนดเนื้อหา และวางแผนการเรียนการสอน
- 3) การศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับบทเพลงไทยโยธวาทิต
- 4) การศึกษาบทเพลง และเตรียมความพร้อมก่อนการเรียน
- 5) การฝึกบรรเลงบทเพลงไทยโยธวาทิต
- 6) การประเมินผลระหว่างการฝึกซ้อม และให้คำแนะนำในการฝึกซ้อม

7) การฝึกซ้อมเพื่อเตรียมบรรเลงในโอกาสต่าง ๆ

8) การแสดงดนตรีในโอกาสต่าง ๆ

โดยขั้นตอนที่ 1 ถึง ขั้นตอนที่ 3 สอดคล้องกับขั้นความรู้ (K : Know) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนจะศึกษาประเด็นเนื้อหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับรายวิชาที่เรียน อ้างอิงข้อมูลอย่างถูกต้อง สะท้อนความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้า ถ่ายทอดความรู้ผ่านการนำเสนอหน้าชั้นเรียน

ขั้นตอนที่ 4 ถึงขั้นตอนที่ 7 เป็นขั้นตอนการฝึกซ้อม และสอดคล้องกับขั้นฝึกหัด (D : Drills) เป็นขั้นที่ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้จากขั้น K มาแลกเปลี่ยนกับผู้สอนเพื่อออกแบบ การฝึกซ้อมทักษะซ้ำ ๆ ทั้งนี้รูปแบบการฝึกทักษะสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามเนื้อหาวิชานั้น ๆ

ขั้นตอนที่ 8 การแสดงดนตรีในโอกาสต่าง ๆ สอดคล้องกับขั้นปฏิบัติในสถานการณ์จริง (A : Action) เป็นขั้นที่มีความจำเป็นอย่างมาก ผู้สอนจะต้องคัดเลือกหรือจัดหาพื้นที่สำหรับปฏิบัติงานจริงให้กับผู้เรียน โดยผู้สอนจะเป็นผู้สังเกต(Observers) และอาจให้ความช่วยเหลือในกรณีที่ผู้เรียนเกิดปัญหา และภายหลังการแสดงดนตรีในโอกาสต่าง ๆ ผู้สอนได้ให้คำแนะนำเพื่อการปรับปรุงการเรียนการสอนที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับหลักการ PDCA วงจรการบริหารสี่ขั้นตอน ประกอบด้วย (P) Plan เป็นขั้นตอนการวางแผน (D) Do ขั้นตอนการปฏิบัติหรือการทดสอบ (C) Check เป็นการตรวจสอบ และ (A) Action เป็นการดำเนินการ และปรับปรุงแก้ไข เมื่อการแสดงดนตรีสิ้นสุดลง ได้มีการตรวจสอบและประเมินผลกิจกรรมในขั้นตอนต่าง ๆ และหากพบปัญหา จึงนำมาปรับปรุงแก้ไข เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น และเกิดประสิทธิผลต่อผู้เรียน

7. อภิปรายผล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งประเด็นในการอภิปรายผลการวิจัย ออกเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

1. หลักการถ่ายทอดของศิลปินแห่งชาติ

การถ่ายทอดเพลงไทยโยธวาติตของพันโทวิชิต โห้ไทย (ศิลปินแห่งชาติ) เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พัฒนาตามระดับความสามารถ และเครื่องดนตรีที่ใช้ในการบรรเลง เน้นความรู้ ควบคู่กับหลักการบรรเลงที่ถูกต้อง โดยมีคุณธรรมเป็นพื้นฐานสำคัญ โดยเฉพาะความตรงต่อเวลา สอดคล้องกับวิชะ ประสานวงศ์ (2555) ในด้านหลักการถ่ายทอดการบรรเลงระนาดเอกของครูอุทัย แก้วละเอียด แบ่งออกเป็น 3 ประการ ได้แก่ 1) การเน้นระดับความสามารถและความถนัดในการบรรเลงระนาดเอกของผู้เรียนเป็นหลัก เพื่อให้เหมาะสมกับรูปแบบของการบรรเลงระนาดเอกของแต่ละบุคคล 2) ยึดหลักการถ่ายทอดระนาดเอกแบบหลวงประดิษฐไพเราะ (ศร ศิลปบรรเลง) ทำนอง การจับไม้ บุคลิกภาพของผู้บรรเลง และการทำเสียงระนาดเอกให้หลากหลาย ชัดเจน ได้อรรถรสตามลักษณะของเพลง 3) ยึดหลักคุณธรรมจริยธรรมในการดำเนินชีวิต และอุทัย ศาสตรา (2560) ได้กล่าวถึง ด้านหลักการสอนที่ได้จากการถอดบทเรียนศิลปินแห่งชาติเกี่ยวกับการส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์ดนตรีไทย มี 5 ประการ ได้แก่ 1) การฝึกบรรเลงทำนองหลักของเพลงไทย 2) การสร้างความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการสร้างสรรค์ดนตรีไทย 3) การนำเสนอตัวอย่างการสร้างสรรคทำนองเพลงไทยที่หลากหลาย 4) การจัดโอกาสให้ผู้เรียนได้สร้างสรรค์ทำนองเพลงไทยด้วยตัวเองอย่างสม่ำเสมอ และ 5) การจัดประสบการณ์ในการฟังเพลงไทยที่หลากหลายอย่างสม่ำเสมอ ทั้งนี้ กระบวนการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้น ซึ่งส่งผลต่อพัฒนาการที่ดีในด้านดนตรีของผู้เรียน

2. การกำหนดขั้นตอนในรูปแบบการเรียนการสอน

ผู้วิจัยได้มีการศึกษาความจำเป็นในการจัดการเรียนการสอนเพลงไทยโยธวาติตสำหรับนักศึกษาวงดุริยางค์เครื่องลม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี กำหนดจุดประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพทางดนตรีของนักศึกษา และ

คัดเลือกเนื้อหา โดยกำหนดขั้นตอนให้เหมาะสมกับผู้เรียน มุ่งเน้นการพัฒนาความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ดีทางดนตรี ในการดำเนินการ มีความสอดคล้องกับการพัฒนาหลักสูตรของทาบ (Taba, 1962) ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 วิเคราะห์สภาพปัญหา สำรวจความต้องการ ศึกษาพัฒนาการของผู้เรียน กระบวนการเรียนรู้ และธรรมชาติของการเรียนรู้ ขั้นที่ 2 การกำหนดจุดมุ่งหมาย ของหลักสูตร โดยอาศัยข้อมูลที่ได้จากขั้นที่ 1 เป็นหลัก ควรเป็นสิ่งที่ปฏิบัติได้จริง และเป็นแนวทางในการเลือกและจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ ขั้นที่ 3 การเลือกเนื้อหาสาระ ต้องให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ เนื้อหาที่คัดเลือกบรรจุลงในหลักสูตรจะต้องมี ความสำคัญและถูกต้อง ขั้นที่ 4 การจัดรวบรวมเนื้อหาสาระ พิจารณาถึงความเหมาะสมในการที่จะให้ผู้เรียนได้รับความรู้ได้ก่อนหลัง ซึ่งจะต้องมีความต่อเนื่องและเป็นลำดับขั้นตอน ขั้นที่ 5 การเลือกประสบการณ์การเรียนรู้ เป็นการศึกษถึงกระบวนการเรียนรู้ และ วิธีการสอนแบบต่างๆ จะต้องวางแผนเลือกประสบการณ์ให้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระและผู้เรียน ขั้นที่ 6 การจัดประสบการณ์การ เรียนรู้ที่ได้เลือกแล้ว เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอนที่บรรลุตามจุดประสงค์ที่วางไว้ และขั้นที่ 7 การประเมินผล เพื่อจะได้ทำการปรับปรุงแก้ไขต่อไป

3. การนำรูปแบบการสอนไปประยุกต์ใช้ในรายวิชาอื่น ๆ

รูปแบบการสอนเพลงไทยโยธวาทิตสำหรับนักศึกษาขางดุริยางค์เครื่องลม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏรำไพพรรณี สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในรายวิชาปฏิบัติทางดนตรีอื่น ๆ ในขั้นแรกจำเป็นต้องมีการออกแบบการเรียนรู้ร่วมกับ ผู้เรียน และกำหนดเนื้อหาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และสมรรถนะต่าง ๆ ที่หลักสูตรได้กำหนดไว้ มีการเตรียมความ พร้อมด้านความรู้และทักษะต่าง ๆ ก่อนเข้าสู่เนื้อหาประจำวิชา มีการประเมินผลที่สอดคล้องกับเนื้อหา ให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนระหว่าง การเรียน และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงดนตรี หรือทำโครงการตามที่ตนเองสนใจ สอดคล้องกับ หลักการ KDA โมเดลของพิม แสน บุญศิริ และคณะ (2561) ประกอบด้วย 1. ขั้นความรู้ เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียนศึกษาประเด็นเนื้อหาความรู้ที่เกี่ยวข้องกับรายวิชาที่เรียน และได้คัดเลือกเนื้อหาที่ตนเองสนใจ สอดคล้องกับการศึกษาทฤษฎี 2. ขั้นฝึกหัด เป็นขั้นที่ผู้เรียนนำความรู้มาแลกเปลี่ยนกับผู้สอน เพื่อออกแบบ การฝึกซ้อมทักษะซ้ำ ๆ ทั้งนี้รูปแบบการฝึกทักษะสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามเนื้อหาวิชานั้น ๆ สอดคล้องกับการฝึกซ้อม และเตรียมความพร้อมก่อนการเรียน และ 3. ขั้นปฏิบัติในสถานการณ์จริง เป็นขั้นที่มีความจำเป็นอย่างมาก ผู้สอนจะต้องคัดเลือกหรือ จัดหาพื้นที่สำหรับปฏิบัติงานจริงให้กับผู้เรียน โดยผู้สอนจะเป็นผู้สังเกต(Observers) และอาจให้ความช่วยเหลือในกรณีที่ผู้เรียนเกิด ปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับการให้ผลสะท้อนกลับในการปรับปรุงพัฒนา และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงดนตรี

8. องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

จากการวิจัยครั้งนี้ เป็นการรวบรวมองค์ความรู้ทั้งด้านการถ่ายทอดเพลงไทยโยธวาทิต และต่อยอดการใช้ KDA Model พัฒนาเป็นรูปแบบการสอนเพลงไทยโยธวาทิตที่ประกอบด้วยขั้นตอนและหลักการที่เหมาะสมกับบริบทของนักศึกษาขางดุริยางค์เครื่อง ลมคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ซึ่งเป็นแนวปฏิบัติที่ดีในการเรียนการสอน โดยเริ่มต้นตั้งแต่ การออกแบบการเรียนรู้ร่วมกับผู้เรียน การคัดเลือกบทเพลง การจัดการเรียนการสอนบทเพลงไทยโยธวาทิต การเตรียมความพร้อม ทางด้านดนตรีก่อนการเรียน การฝึกฝน การวางแผนการแสดง ตลอดจนการประเมินผลและให้คำแนะนำแก่ผู้เรียน รูปแบบการสอน นี้ประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้อง เช่น รายวิชาหลักการโยธวาทิต รายวิชาปฏิบัติเครื่องลมไม้ รายวิชาปฏิบัติ เครื่องลมทองเหลือง เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะปฏิบัติดนตรี ของนักศึกษาได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ และมีเจตคติที่ดีต่อการ เรียนดนตรี โดยที่รูปแบบการสอนนี้สามารถนำไปปรับใช้กับผู้เรียนดนตรีในสถาบันอุดมศึกษาอื่น ๆ สามารถนำไปใช้กับชุมชนท้องถิ่น ในโอกาสต่าง ๆ รวมถึงเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย

9. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การนำองค์ความรู้ทางด้านเพลงไทยโยวาทิตไปปรับใช้ในการเรียนการสอนหลักวงโยวาทิตในระดับอุดมศึกษาและสามารถนำไปปรับใช้ในการเรียนการสอนวงโยวาทิตในโรงเรียนโดยคำนึงถึงบริบทของแต่ละโรงเรียน
2. อาจารย์และครูผู้สอนควรวางแผนการสอนให้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน และเน้นการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนของผู้เรียน
3. ในการเรียนการสอนควรมีการปรับพื้นฐานของผู้เรียน หรือจัดกลุ่มตามพื้นฐานของผู้เรียนในการฝึกปฏิบัติเบื้องต้น ก่อนการฝึกปฏิบัติเพลงไทยโยวาทิต
4. รูปแบบการเรียนการสอนสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับบทเพลงไทยโยวาทิตบทเพลงอื่น ๆ นอกเหนือจากบทเพลงในรูปแบบการสอนเพลงไทยโยวาทิตสำหรับนักศึกษาวงดุริยางค์เครื่องลม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำวิจัยในประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพันโทวิชิต โห้ไทย (ศิลปินแห่งชาติ)
2. ควรศึกษาผลในการใช้รูปแบบการสอนเพลงไทยโยวาทิตสำหรับนักศึกษาวงดุริยางค์เครื่องลม คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
3. ควรศึกษาวิเคราะห์บทเพลงไทยโยวาทิต และรวบรวมองค์ความรู้ในการเรียบเรียงบทเพลงในแต่ละประเภทโดยเฉพาะ

รายการอ้างอิง

- กรมพลศึกษา. (2558). *แนวทางการจัดประกวดวงโยวาทิต*. โรงพิมพ์เอส ออฟเซ็ทกราฟฟิคดีไซน์
- กวินนาฏ ผินกลาง, ทินกร อัตไพบูลย์ และพิทยวัฒน์ พันธะศรี. (2558). กระบวนการเรียนรู้เพลงไทยในรูปแบบการบรรเลงเดี่ยว ปี่คลาริเน็ตของศิลปินแห่งชาติ: กรณีศึกษาพันโทวิชิต โห้ไทย. *รมยสาร*, 13(3), 79-88.
- จิรกันต์ สิริกวินกอบกุล. (2563). สามมิติของผลลัพธ์การเรียนรู้: ผู้เรียนดนตรีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ สู่การปฏิบัติการทางดนตรี ศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น. *วารสารดนตรีบ้านสมเด็จเจ้าพระยา*, 2(1), 41-58.
- ณรุทธ์ สุทธจิตต์. (2561). *ดนตรีศึกษา : หลักการและสาระสำคัญ* (พิมพ์ครั้งที่ 10). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิตนา แคมมณี. (2556). *ศาสตร์การสอนองค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ* (พิมพ์ครั้งที่ 17). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประกิต ละเพียรชัย. (2532). *การบรรเลงเพลงไทยด้วยวงโยวาทิต*. คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พฤทธิ์ พันธุมมิตร. (2553). *การแปรทำนองวงโยวาทิต เพลงโคก และเพลงแขกสาย เกา ของบ้านพาทยโกศล*. คณะศิลปกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พิม แสนบุญศิริ และคณะ. (2561). *การศึกษามูลค่าการเรียนรู้ของนักศึกษาตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ จากการจัดการเรียนการสอนด้วย KDA โมเดลของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี*. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- พิริยญา วิสิฐจันทร์กุล. (2558). *แนวทางการฝึกซ้อมวงโยวาทิตระดับมัธยมศึกษา: กรณีศึกษาโรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร*. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- วิเศษ ประสานวงศ์. (2555). การศึกษากระบวนการถ่ายทอดการบรรเลงระนาดเอกของครูอุทัย แก้วละเอียด (ศิลปินแห่งชาติ). [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ดีพิมพ์]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภศิระ ทวีชัย. (2556). กระบวนการเรียบเรียงเพลงไทยสำหรับวงโยธวาทิตของพันโทวิชิต โพธิ์ไทย (ศิลปินแห่งชาติ). [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ดีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุรพล เอี่ยมอุทุมพร. (2552). สอนอย่างไรที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. ดอกหญ้าการพิมพ์.
- อุทัย ศาสตรา. (2560). กระบวนการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการสร้างสรรค์ดนตรีไทย สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น: การถอดบทเรียนจากศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง (ดนตรีไทย). [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ดีพิมพ์]. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุทิศ นาคสวัสดิ์. (2546). ทฤษฎีและหลักปฏิบัติดนตรีไทยและพจนานุกรมดนตรีไทย. อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- Taba, H. (1962). *Curriculum Development Theory and Practice*. Harcourt, Brace and World.